

ประโยคในภาษาไทย

ประโยค คือ ข้อความที่เกิดจากคำหลาย ๆ คำ หรือวลีที่นำมาเรียงต่อกันเป็นระเบียบ เพื่อให้แต่ละคำมีความสัมพันธ์กัน มีความสมบูรณ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร

ภาคประธาน	ภาคแสดง
นามวลีสรรพนามวลีวิเศษณ์วลี	กริยาวลีสรรพนามวลีวิเศษณ์วลี
๑. ชญาปิต	เรียน ภาษาไทย
๒. ชญาปิต นักเรียนชั้น ม.๓	เรียน ภาษาไทย เก่ง
๓. ชญาปิต ชั้น ม.๓ น้องสาวของฉัน	เรียน ภาษาไทย เก่ง มาก
๔. วัชราภรณ์	วาง หนังสือ ไว้ บนโต๊ะ
๕. วัชราภรณ์ เพื่อนของฉัน คนบ้านบุญเรือง	วาง หนังสือ ไว้ บนโต๊ะ ห้องสมุด
๖. วัชราภรณ์ เพื่อนของฉัน คนบ้านบุญเรือง	วาง หนังสือ ไว้ บนโต๊ะ ห้องสมุด เมื่อวานนี้

ประโยคสามัญ ประโยคซ้อน ประโยครวม ตามทฤษฎีใหม่
ชนิดของประโยคแบ่งตามโครงสร้างตามทฤษฎีใหม่

๑. ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน คือ ประโยคที่ประกอบไปด้วย ภาคประธาน และภาคแสดง เพียงประโยคเดียว ไม่มีอนุประโยค หรือประโยคย่อยมาขยายภาคประธาน หรือภาคแสดง ประโยคสามัญแบ่งเป็น ๒ ชนิด ดังนี้

๑.๑ ประโยคสามัญที่มีกริยาวลีเดียว เช่น

เด็กหญิงสุนันที่นั่งในห้องเรียน

กฎหมายได้รับการพิจารณา

ปูกุลอุ้มมากตอนเล็ก ๆ

คนไทยต้องรู้จักตนเอง

พ่อกำลังรดน้ำต้นไม้

ปรีชาเพิ่งเป็นหัวหน้าห้อง ๒๐๖

แมวจับหนู

เมรินีรดน้ำต้นไม้

พี่สาวจะไปตลาด

ไม่ต้องไปงานกาชาดแล้ว

กินขนมชิว

รักกันไว้เถิด

เดี๋ยวดีนะ

น้องถูกดู

เครื่องหมายที่พักริมทางตามถนนหลวงถูกลบเสียแล้ว

นายเที่ยงเป็นครูใหญ่โรงเรียนประจำจังหวัด

ลักษณะให้ของขวัญสุวรรณีทุกปี

ผู้จัดการเคยแจกโบนัสสูงน้องทุกปี

คนุพรกำลังอ่านหนังสือ

นกุลร้องเพลง

วารินกำลังซักผ้า

เมธากำลังขับรถจักรยานยนต์

ง่วงเหลือเกิน

รีบ ๆ เข้า

หิวจังเลย

๑.๒ ประโยคสามัญที่มีหลายกริยาวลี คือ ประโยคสามัญที่มีหลายกริยาวลี ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประธานเดียวกัน จะไม่มีคำเชื่อมกริยาวลีเหล่านั้น สามารถแบ่งประโยคสามัญหลายกริยาวลีได้ ดังนี้

เหตุการณ์ในประโยคเกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น

- สมบัตินั่งรับประทานอาหารในห้องครัว

- วิทิตยืนร้องเพลงบนเวทีหอประชุม

- สาววิตรีนั่งอ่านหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด

- พี่ชัยขับรถข้ามสะพาน

- สมชายโบกมือลาพวกเขา
- เก้นอร้องเพลงในห้องนั่งเล่น

- สมเกียรติ์ขับรถฝ่าไฟแดง
- แอ้วกับน้องกำลังนั่งอ่านหนังสือพิมพ์

เหตุการณ์ในประโยคเกิดขึ้นต่อเนื่องกันตามลำดับ เช่น

- แม่เดินไปซื้อกับข้าวที่ตลาด
- อนาคตเก็บจานไปล้าง
- คุณปู่เดินไปใส่บาตรหน้าบ้าน
- สุดาทำอาหารกินเอง
- แม่วิ่งไปเปิดประตูบ้าน

- ฉันเดินไปต้มน้ำที่ข้างอาคาร ๒
- นงนุชพับผ้าเก็บไว้ในตู้
- สมทรงพับเสื้อเก็บเข้าตู้
- คุณป้าไปซื้อของที่ตลาด

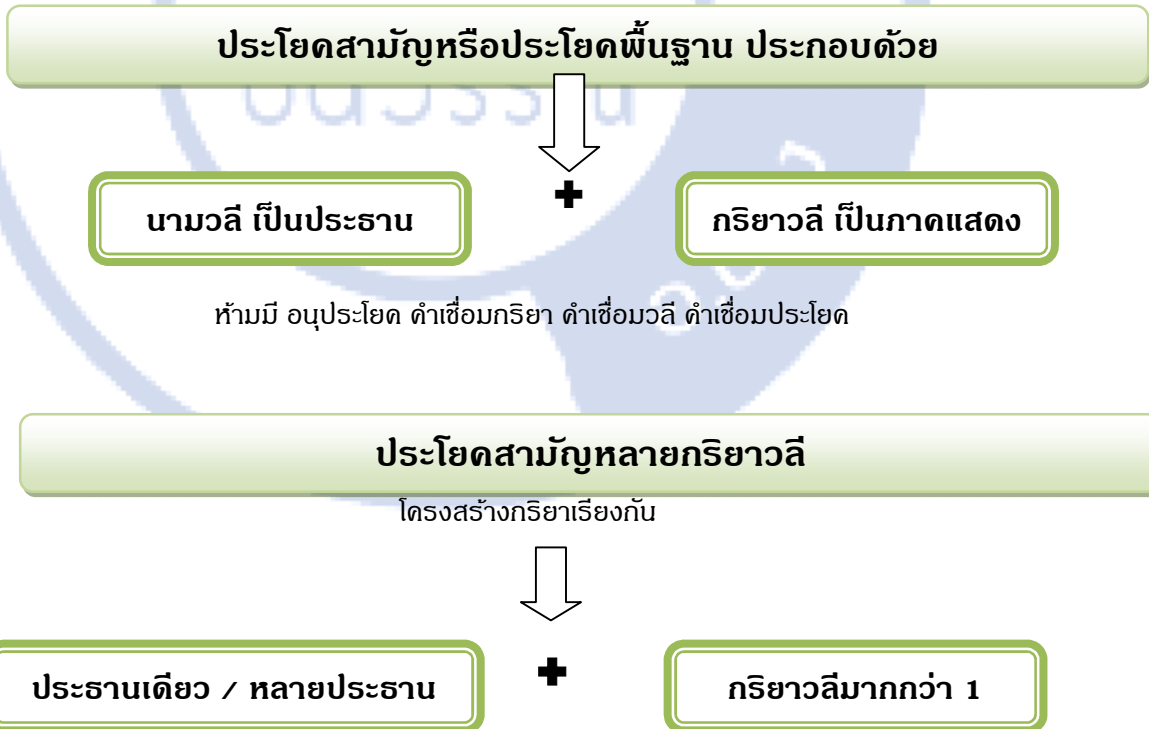
เหตุการณ์หลังในประโยคเป็นผลของเหตุการณ์แรก เช่น

- สมปองทำงานหล่นแตกกระจายเต็มพื้น
- ลมพัดเอกสารปลิวตกลงในน้ำ
- ลมพัดสังกะสีปลิว
- ทนายเกี่ยวเสื่อขาดเป็นปากฉลาม
- เด็กลื่นหกล้มกันกระแทก

- สายพินลื่นหกล้มกันกระแทกพื้น
- ดลิ้นขีดบ้านพังหมด
- เขาดีใจหัวเราะท้องคัดท้องแข็ง
- สุดารีดเสื่อเรียบมาก
- เขาชักผ้าสะอาดดี

สรุป ประโยคสามัญ มี ๒ ลักษณะ คือ

๑. มีกริยาตัวเดียว (กริยาวลีเดียว) เช่น ฉันมาโรงเรียน
๒. มีกริยาวลีเรียง (มีกริยาวลีมากกว่า ๑ คำ) เช่น ฉันมาเรียนหนังสือที่โรงเรียน

แม้จะมีหลายกริยาวลี แต่ประโยคสามัญชนิดนี้ต้องมีคำเชื่อมกริยาวลีเหล่านั้น ซึ่งกริยาวลีในประโยคอาจเกิดพร้อมกัน ต่อเนื่องกัน เกิดก่อน-หลังตามลำดับ หรือเป็นผลจากเหตุการณ์แรกได้

วิชาภาษาไทย

โดยครูพี่จ๋า สุนทรีย์ แจ่มจิรวัตร แก้วสาคร

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคสามัญที่กำหนดให้ว่าเป็นสามัญชนิดใด

ข้อ	ข้อความ	มีกริยาวลีเดียว	มีกริยาเรียง	ไม่เป็นประโยคสามัญ
1	น้องชายของฉันวิ่งเล่นที่สวนสาธารณะในหมู่บ้าน			
2	น้องเป็นนักเรียน			
3	สมทรงนั่งอ่านหนังสือในห้อง			
4	พ่อขับรถไปทำงาน			
5	วันนี้อากาศดีมาก			
6	ปัญญาเป็นนักเรียน			
7	ผมรักครอบครัวของผมมาก			
8	ทุกวันเราต้องมาเรียนหนังสือที่โรงเรียน			
9	พี่สาวตั้งใจอ่านหนังสือ			
10	คุณครูแจกการบ้านนักเรียนทุกคน			
11	แม่ซื้อดอกกุหลาบดอกใหญ่			
12	ฉันและเธอเป็นเด็กกวดวิชาธนวรรณ			
13	บ้านหลังนั้นสวยมาก			
14	ทุกคนต้องเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือ			
15	ผมกำลังเรียนชั้นมัธยม			
16	ผ้าผืนนี้สะอาดมาก			
17	คุณพ่อไปดูโทรทัศน์ในห้องนั่งเล่น			
18	เขาชอบวิชาภาษาไทยเพราะครูใจดี			

ลักษณะข้อสอบเรื่องประโยค

1. ข้อใดเป็นประโยค

- ก. อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี
- ค. ไก่ขัน

- ข. ชามก๋วยเตี๋ยวใบใหญ่
- ง. ช่างกระถางต้นไม้

2. ประโยคใดต่างจากข้ออื่น

- ก. ฉันไปเที่ยวกับครอบครัว
- ค. แพรวและพลอยไปว่ายน้ำ

- ข. น้องทำการบ้าน
- ง. ชาวบ้านช่วยกันขุดดิน

3. ข้อใดไม่ใช่ประโยค

- ก. จูหลอมเลื่อยซำ ๆ
- ค. จูแมวเขาแลลันยาว

- ข. ไล่เดือนอยู่ในดิน
- ง. จูจงอางกับเหยื่อในกรง

4. ข้อใดเป็นประโยคสามัญ

- ก. ฝนตกน้ำจึงท่วม
- ค. วิชาป่วยจึงไม่มาโรงเรียน

- ข. ปีมาลีขายปลาในตลาด
- ง. ต้อยและแดนชอบทานผลไม้

5. ข้อใดเป็นประโยคสามัญกริยาวลีเดียว

- ก. เขาไล่จับแมวตัวนั้น
- ค. สุนทรีย์กำลังทำการบ้าน

- ข. สุดาพับผ้าเก็บไว้ในตู้
- ง. สมชายไปซื้อกับข้าวที่ตลาด

วิชาภาษาไทย
โดยครูพี่จ๋า สุนทรีย์ แจ่มจิรวัตร แก้วสาคร

6. ข้อใดเป็นประโยคสามัญหลายกริยาวลี

- ก. ฝูงนกกำลังบินมา
- ค. กระท่ายวี่งหนีสุนัข

- ข. เมเราออกกำลังกาย
- ง. วันนี้ฝนคงจะตก

7. ข้อใดเป็นประโยคสามัญหลายกริยาวลี

- ก. แมววิ่งไล่จับหนู
- ค. วันนี้ฝนคงจะตก

- ข. สุดากำลังอ่านหนังสือ
- ง. เขารดน้ำต้นไม้ทุกวัน

